

KiVa programa

- *Bullying* edo eskola-jazarpena prebenitu eta murrizteko programa, datuetan oinarritua
- Turkuko Unibertsitateak garatua, Finlandiako Hezkuntza eta Kultura Ministerioaren finantzaketaz.

KiVa programa

- Gure ikastolako langileek KiVa programa ezartzeko prestakuntzaz jaso dute:
  - Irakasleek
  - Jangelako langileek
  - Eskola kiroleko entrenatzaileek

- KiVa ez da “proiektu” iragankor bat, baizik eta jazarpena prebenitu eta murrizteko jardunbide iraunkor bat

Zer da 'bullying' edo jazarpena?

- Portaera mingarria/tratu umiliagarria, egiten dena
  - nahita
  - behin eta berriz, errepikatu egiten da
  - erlatiboki babesgabea den edo botere txikiagoa duen pertsona baten aurka

5

Zer ez da 'bullying' edo jazarpena?

- Ez da jazarpena...
  - liskar bat
  - eztabaida bat
  - borroka bat
- Jazarpena harreman zapaltzaile baten adierazpena da; botere- eta indar-abusua
- Batez beste, eskola-adinean dauden haurren %10 sistematikoki jazarriak izaten dira

6

Jazarpen motak

- Gehienetan, jazarpena ahozkoa izaten da: iraintzea, jendaurrean barregarri uztea...
- Zeharkako jazarpena da, esaterako, pertsona bat taldetik baztertzea eta hari buruz zurrumurru gaiztoak zabaltzea
- Jazarpen fisikoa da, adibidez, bultzatzea, jotzea eta ostikatzea
- Ziberjazarpena jazarpen mota nahiko berria da, ordenagailuak eta mugikorrak erabiliz gauzatzen dena

7

Jazarpena ez da soilik jazarle eta biktimen kontua

- Jazarpenezko gertakari gehienetan, ikaskide talde bat bertan izaten da
- **Funtsezkoa da lekuko diren ikaskideek nola erreakzionatzen duten**, horrek baldintzatuko baitu...
  - jazarritako haurra nola sentitzen den
  - jazarpen-egoerak zer bilakaera duen
  - jazarpenak zenbat irauten duen

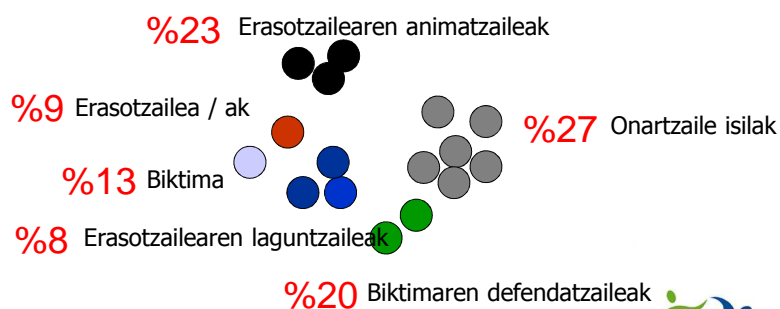

8

Taldearen garrantzia

- Rolak jazarpen-egoeretan (Salmivalli et al., 1996)
- Zer egiten dute beste ikasleek norbait jazarria denean?

9

Jazarpena eta taldea

- Haur gehienek ez dute jazarpena ontzat hartzen; hala ere, askok jazarlearen portaera bultzatzen dute, **barre eginez edo isilik egonda**
- Jazarpenarekin lotutako taldeko arauak sarritan ezartzen dute ezin zarela biktimaren laguna izan; zugandik ez da “espero” biktima ongi hartzea

10

- Garrantzitsua da ikasleek ulertzea beraien jokabideak eragina izan dezaketela!

– **“Elkarrekin jazarpena geldiaraz dezagun!”**

Hori da KiVa programaren oinarrian dagoen ideia nagusia

11

KiVa programaren helburuak

- Jazarpena murriztea
- Jazarpen-egoerak gerta daitezen eragozte
- Jazarpenak eragindako ondorio negatiboak apaltzea

Zer esan nahi du KiVa programaren parte izateak?

- Prebentzio-ekintzak (ikasmaterialaren bidez)
  - Ikastolako ikasle guztiak aintzat hartuta
- Agerian geratu diren jazarpen-kasuei aurre egitea (KiVa taldearen bidez)
  - jazarpenean parte hartu duten ikasleen ardura da

KiVa programa

KiVa-k bi alderdi hartzen ditu:

PREBENTZIOA

JAZARPEN KASUETAN
ESKUHARTZEA

LHko ikasmateriala

KiVa taldearen
eskuhartzea:
jarrerak aldatu

14

Prebentzio-ekintzak (orokorrak): ikasleen ikasgaiak

- Maila guztietan ematen dira , LH 1etik 6ra
- Jazarpenari buruzko 10 ikasgai ikasturte osoan zehar:
  - gaiak, besteak beste:
    - besteak errespetuz tratatzea,
    - pertsonen arteko desberdintasunak onartzea,
    - emozioak identifikatu eta erregulatzea, t
    - aldearen presioari eustea, j
    - azarpena identifikatzea
    - eta jazarpenaren lekukoa izatean edo jazarria izatean modu konstruktiboan jokatzeara

KiVa ikasmateriala

- 45-50 minutuko saioak.
- Tutoretza orduetan.
- Bi astetik behin, tutoretzako beste gaiak ere lantzeko. Orain ez da KiVa bakarrik landu behar tutoretzan.

Ikasleen ikasgaiak

- Ikasgaien helburuak:
  - Jazarpen-egoeretan taldeak duen garrantzia ulertzea
  - Biktimekiko enpatia handitzea
  - Biktima babesteko eta taldean jazarpena eragoztearen ardura hartzeko moduak ikastea

Ikasleen ikasgaiak, 1. unitatea

- Elkar ezagutu dezagun!
- Emozioak
- Gure gelan, denok barne!
- Desberdintasuna aberasgarria da
- KiVa eskolan jazarpenik ez
- Guk ez dugu jazarpenean parte hartuko
- Jazarritako haurrak zure babesari behar du
- Ez naiz jazarria izango!
- Literatura ikasgaia
- KiVa kontratua

Eztabaidak, eginez ikasi, film laburrak, lanak...

19

Ikasleentzako ikasgaiak, 2. unitatea

- Errespetua denontzat
- Taldean
- Identifikatu jazarpena!
- Ezkutuko jazarpen motak
- Jazarpenaren ondorioak
- Taldearen parte-hartzea jazarpenean
- Jazarpenari talde moduan aurre egitea
- Zer egin dezaket jazarria banaiz?
- KiVa eskola – egin dezagun elkarrekin!
- Zer moduz ari gara?

Eztabaidak, eginez ikasi, film laburrak, lanak...

20

KiVa arauak

- Ikasturte osoan zehar taxutuak
- Gai bat landu ondoren, harekin lotutako arau bat adosten da
- Ikasturtearen amaieran, arau guztiak bilduko dira KiVa kontratua osatzeko

KiVa jokia

- Eskola-jazarpenaren aurkako ordenagailu-jokia
- Ikasleak ikasgaiak ematean eta/edo ikasgai batetik besterako denbora-tarteetan jardun daitezke (eta etxean, Internet izanez gero)
- Ikasgaietan ikasitako kontzeptuak berrikusten dituzte ikasleek (esaterako, ikasgelaren KiVa arauak), eta jazarpenaren aurkako ekintzak praktikatzan dituzte

KiVa jokoko zenbait lagun

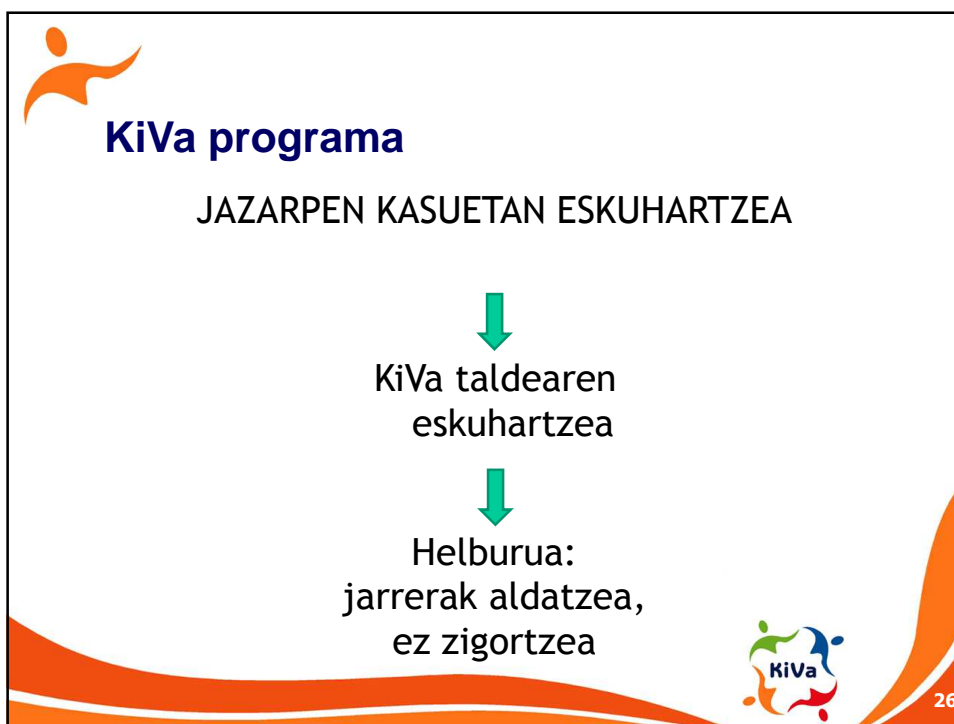
23

Gure eskola KiVa ikastola dela erakusten duten seinaleak

- Posterrak ikastolako hormetan
- KiVa txalekoak jolas-orduko begiraleentzat
  - horiek aditzera ematen dute jazarpenaren auzia serio hartu dela, eta begiraleen betebeharra dela guztien segurtasuna bermatzea

Eskola-jazarpenari aurre egitea

- KiVa taldea
  - Programa honetan parte hartzen duen ikastola bakoitzak jazarpen-kasu larriei aurre egiteko KiVa talde bat du
  - Taldea 3 irakasle eta zuzendariak osatzen dute: Aitor Dorronsoro, Mertxe Etxeberria, Elisa Manterola eta Zigor Saizar

KiVa taldearen egitekoak

- Bullying kasu bati aurre egin gelako tutorearekin batera.
- Bullying kasuak dokumentatu (INPRIMAKIAK).
- KiVa taldeak ez die erantzungo ikastolako arazo guztiei! BULLYING KASUAK SOILIK!

Eskola-jazarpenari aurre egitea

- Eskolak ustezko jazarpen-kasu baten berri duenean...
  - haren berri izan duen lehenak tutoreari esan eta harek aztertuko du benetan jazarpena den, eta, beharrezkoa bada, KiVa taldearen esku utziko du kasua. Zuzenean KiVa taldearekin kontaktua ere egin daiteke
  - KiVa taldeko kideek...
    - egoeraz hitz egingo dute jazarritako ikaslearekin
    - egoeraz hitz egingo dute jazarpenean parte hartu duten ikasleekin
    - kasuaren jarraipena egiteko hizketaldiak antolatuko dituzte haurrekin
    - gurasoak informatu
  - Gelako irakasleak...
    - biktimaren zenbait ikaskiderekin bildu eta biktima babestera animatuko ditu

Eskola-jazarpenari aurre egitea

1. pausoa:

- Ustezko jazarpen-kasu bat dagoenean, haren berri izan duen lehen pertsona helduak ikasgelako tutoreari esango dio eta honek...
  - TUTOREAK benetan jazarpena den ala ez aztertuko du.
  - beharrezkoa den oinarritzko informazioa bilduko du.
  - kasua KiVa taldera bideratuko du, beharrezkoa denean.

31

2. pausoa: Biktimarekin bilera

KiVa taldeko kide bat bilduko da biktimarekin:

1. Babesa eman!
2. Informazio zehatza jaso: zer gertatu den, noiz, non, nork egin.
3. Parte hartu ez duten ikaskideen izenak eskatu (defendatzaile posibleak)
4. Kasuaren jarraipena egingo dela ziurtatu eta tutorea berekin berriz bilduko dela.

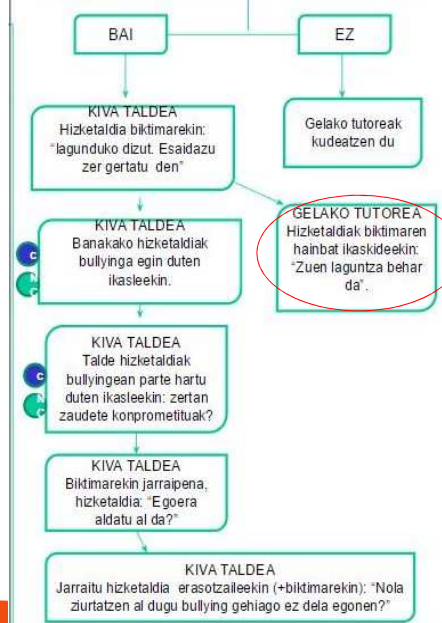

3. pausoa: Gelako tutorea biktimaren ikaskideekin biltzen da: “zuen laguntza ezinbestekoa da”

- Soziograman ateratzen diren “lider” onekin, prosozialak.

Bullying kasuak kudeatzen. Sistematiko al da?

4. pausoa: jazarpenean parte hartu duten ikasleekin bakarkako hizketaldiak

*KiVa taldeko bi kideek egingo dituzte
erasotzaileekin bakarkako hizketaldiak:*

1. Ikaslea bileran zergatik dagoen aurkeztuko zaio: arazoa.
2. Ikasleak egoera aldatzeko **konpromezua hartu eta proposamena egin** behar du.
3. Argi utzi behar zaio **jarraipena egingo zaiola berari eta egoerari.**

5. pausoa: jazarpenean parte hartu duten ikasleekin talde-hizketaldia

1. Bakoitzak zer konpromiso hartu zuen aurreko hizketaldian?
  - Bakoitzak hartu dituen konpromisoak besteen aurrean irakurri.
2. Hurrengo jarraipen-hizketaldia zehaztu.

6. pausoa: Jarraipen hizketaldia biktimarekin

- Bullyinga desagertu al da?
  - Ikastolan zer moduz? Eta kalean?
- Egoerak hobera egin al du?
  - Biktimaren egoera hobetu da?

7. pausoa: Jarraipen hizketaldiak taldearekin

- Denek bete al dute euren konpromisoa?
- Zer egin bullyinga berriz ager ez dadin?

Zer egin Bullyinga gelditzen ez bada?

-Ez da beharrezkoa behin eta berriz jarraitutako prozesua errepikatzea.

-Zein bide erabili dituzte zentroek KiVa izan aurretik?.

- Familiekin bilerak.
- Ikuskaritza.
- Hezkuntza Sailaren protokoloa.

Lankidetza gurasoekin

- Taldeak bere gain hartutako kasuen berri emango die gurasoei
- Beharrezkoa izanez gero, litekeena da gurasoei ikastolara etortzeko eskatzea, kasuari buruz hitz egiteko. Edonola ere, hori ez da prozedura arrunta.
  - Lehendabizi, beren **portaera** aldatzeko aukera ematen zaie ikasleei

KiVa taldeek bideratzen dituzten hizketaldiak eraginkorrak dira

- Programaren fase pilotuan, kasuen %98n biktimaren iritziz egoerak hobera egin zuen!

Gurasoen Gida

- Gurasoen Gida KiVa webgunean eskuragarri dago
- kivaprogram.net/basque
  - eskola-jazarpenari buruzko informazioa
  - informazio zehatzagoa, gurasoek jakin dezaten nola lagundu dezaketen jazarpena murrizten eta jazarritako beren haurrari babesa ematen

KiVa-k lortzen al ditu esperotako emaitzak?

- Finlandiako Turkuko Unibertsitateak hainbat ikerketa egin ditu KiVa-k programaren fase pilotuan (2007-2009) eta programa herrialde osora zabaltzean (2009tik aurrera) lortutako emaitzen inguruan
- Datuek garbi erakusten dute **programak jazarpenaren eta biktimizazioaren maiztasuna murrizten duela**

“Albo-kalterik”?

- “Albo-kalte” positibo ugari
- Eskola-giro hobea
  - Nire ikastolan giro ona dago
  - Nire klasean ohikoa da besteei laguntzea
  - Nire gelan egoteaz pozik nago
- Ikasteko motibazio handiagoa
  - Ikasteak pozik jartzen nau
  - Gauza asko ikasi nahi ditut
  - Uste dut eskolan ongi nabilela

Zer egin dezakete gurasoek jazarpena murrizteko?

- Jazarpen-egoera guztiak serio hartu
- Eskolarekin lankidetzan jardun
  - jazarpen-kasuren baten berri izanez gero, eskolari jakinarazi
  - eskolak auzia behar bezala bideratuko duen **konfiantza** izan
- Zure seme edo alabarekin jazarpenaz hitz egin, baina jazarria ez bada edo besteei jazartzen ez bazaie ere
  - zer egin jazarpena gertatzen ari dela ikusten baduzu?
    - Animatu ditzagun haurrak jazarrenean ez parte hartzera, biktimak babestera eta jazarpenik ikusten badute helduei esatera!

GALDERA - ERANTZUNAK

MILA ESKER!

